

melsen vil kunne bruges til at lukke munden på kritikere eller andre, som man måtte være uenig med om religiøse spørgsmål. Lad mig i den forbindelse understrege, hvad vi vel alle her i dag kan være enige om, nemlig at ytringsfriheden er en af de helt centrale frihedsrettigheder i vores demokratiske samfund. Imidlertid er jeg ikke enig i, at straffelovens § 140 om blasfemi fratager os muligheden for den frie debat. Det forhold, at der ikke siden 1938 er faldet dom for overtrædelse af bestemmelsen, viser da også med al ønskelig tydelighed, at det forholder sig sådan.

Der kan i den forbindelse være grund til at nævne, at bestemmelsen i overensstemmelse med sin ordlyd alene omfatter ytringer, der må karakteriseres som spot, dvs. latterliggørelse eller forhånelse, altså foragt eller nedgørelse på en ondsksfuld måde af noget her i landet lovligt bestående religionssamfunds tros lærdomme eller gudskyndelse. Det er således ikke det, at man kritiserer, men måden man udtrykker sig på, som er afgørende for, om blasfemiparagraffen kan anvendes. Heri ligger, at adgangen til offentligt at kritisere et religionssamfunds tros lærdomme eller gudskyndelse ikke begrænses, når blot der ikke er tale om spot eller forhånelse. Bestemmelsen er desuden, hvilket klart fremgår af forarbejderne til den, begrænset til alvorlige tilfælde.

Man bør også have sig for øje, at bestemmelsen ikke er undergivet privat påtale, som det er tilfældet med den overvejende del af bestemmelserne i straffelovens kapitel 27 om freds- og æreskrænkelser. Dette forhold understreger, at der ikke i første række er tale om beskyttelse af rent private interesser, men der er en beskyttelse af nogle mere overordnede offentlige interesser.

De nævnte begrænsninger i bestemmelsens anvendelsesområde fremgår bl.a. af en dom, der blev afsagt af kriminalretten i Gladsaxe i 1971. Der var rejst tiltale mod to programchefer i Danmarks Radio for overtrædelse af straffelovens § 140 ved at være ansvarlige for nogle udsendelser, hvor en kunstner havde fremført en vise kaldet »Øjet«. I dommen anførte retten bl.a., at en strafferetlig bedømmelse måtte ske ud fra en helhedsvurdering af visens tendens. Retten fandt, at visen herefter måtte ses som et indlæg i polemisk form imod en bestemt religiøs opdragelse. Da dette efter rettens opfattelse ikke havde nogen forbindelse til kristne tros lærdomme, og da angreb mod og forhånelse af sådanne lær-

domme derfor ikke kunne antages at ligge inden for visens sigte, blev de tiltalte frifundet.

Blasfemibestemmelsen har som bekendt også været fremme inden for det seneste år i forbindelse med Muhammedsagen. Her afviste Rigsadvokaten efter at have gennemgået de 12 tegninger bragt i Jyllands-Posten, at der forelå en overtrædelse af straffelovens § 140. Rigsadvokaten fandt således, at betingelserne for at straffe efter straffelovens § 140 ikke var opfyldt. Rigsadvokaten anførte bl.a., at nogle af tegningerne vedrørte sociale forhold, kvinders stilling i et muslimsk samfund og ikke den islamiske tros lærdomme eller gudskyndelse. For så vidt angår en af tegningerne, udtalte Rigsadvokaten, at den med god grund kunne opfattes som en krænkelser og fornærmelse rettet mod profeten Muhammed, men at den efter anklagemyndighedens opfattelse ikke var udtryk for spot eller latterliggørelse og næppe heller forhånelse i straffelovens § 140's forstand.

Kl. 15.40

Generelt vil jeg gerne fremhæve, at straffelovens blasfemibestemmelse, fuldstændig på linje med hvad der gælder i relation til straffelovens såkaldte racismeparagraf, må fortolkes under hensyn til bestemmelsen om ytringsfrihed i den europæiske menneskerettighedskonvention.

Ved den konkrete anvendelse af straffelovens blasfemibestemmelse må domstolene derfor foretage en afvejning af hensynet til ytringsfriheden over for hensynet til de interesser, som bestemmelsen har til formål at beskytte. Hensynet til at vise, at ytringsfriheden vejer tungt, understreges af den yderst beskedne anvendelse af bestemmelsen i praksis.

Sammenfattende vil jeg derfor gerne sige, at det efter min opfattelse er forfejlet at gøre gældende, at blasfemibestemmelsen kan begrænse den frie debat, som ytringsfriheden skal sikre. Og det er af de grunde, jeg har været inde på, at der fortsat er behov for straffelovens blasfemibestemmelse efter regeringens opfattelse.

Regeringen kan derfor ikke støtte lovforslaget.

Første næstformand (Svend Auken):

Vi siger tak til ministeren. Så er det fru Birthe Rønn Hornbech som ordfører.

Birthe Rønn Hornbech (V):

Justitsministeren har allerede fortalt, hvad det drejer sig om. Det er jo en sag, der har været til behandling flere gange her i Folketinget, og når